Sri Ramana Jyothi wishes its readers a Very Happy New Year, 2019

***Special Issue on Dr. K. Subrahmanian,** Founder President of Sri Ramana Kendram, Hyderabad.*

శ్రీ రమణ జ్యోతి	**Sri Ramana Jyothi**
జనవరి 2019	January 2019

ఈ సంచికలో ...   IN THIS ISSUE ...

1.	**డా॥ కె.యస్. గారి 55వ ప్రవచనం**	తాడిమేటి సత్యనారాయణ	3
2.	**రమణ స్వరూపులు, పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్.గారు**	దోనెపూడి వెంకయ్య	11
3.	**ధన్యజీవి డా॥ కె.ఎస్. గారు**	అ.వెం. రమణయ్య	13
4.	**డా॥ కె.ఎస్. గారి విశిష్టత**	శ్రీమతి పెమ్మరాజు రాధమ్మ సుబ్బారావు	18
5.	**మహామనీషి**	డా. వి. రామదాస్ మూర్తి	23
6.	**శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యులకు స్మృత్యాంజలి**	శ్రీమతి త్రిపుర సుందరి	27
7.	**గేయ మాలిక**	శ్రీమతి త్రిపుర సుందరి	30
8.	**The Power of Silence**	Dr.K.Subrahmanian	32
9.	**Dr. K.S. - Some Treasured Memories**	G.Srihari Rao	35
10.	**Appa's Love for Children**	Manaswini Sridhar	41
11.	**My Memories of Arthimber**	Janani	43
12.	**SRKH - The Gift of Grace**	Sneha Chowdhury	46
13.	**Sadguru - Dr. K.S.**	Dr. A.V. Narasimha Rao	50
14.	**The Real Auspicious Life Is The Death of Ego**	N.S. Ramamohan	53

Events in Sri Ramana Kendram in January

1. Satsang - Every Sunday - 9.00 - 10.45 a.m.
2. 3rd Sunday - Meditation - 9.00 - 10.45 a.m.
3. 11th January: Dr. K.S. Remembrance Day - 6.00 - 7.30 p.m.
4. 15th January - Punarvasu Satsang - 6.00 - 7.30 p.m.

హైదరాబాదులో శ్రీ రమణకేంద్రం వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు, శ్రీరమణజ్యోతి పత్రిక వ్యవస్థాపకులు అయిన కీ॥శే॥ డా॥ కె. సుబ్రహ్మణియన్ (డా॥ కె.ఎస్.) గారి ఆరాధన (జనవరి 11) సందర్భంగా ఈ జనవరి, 2019 శ్రీరమనజ్యోతి డా॥ కె.ఎస్. గారి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతోంది.

కీ॥శే॥ డా॥ కె. సుబ్రహ్మణియన్ గారు

(28 ఏప్రిల్ 1928 - 11 జనవరి 1998)

ఆత్మనిష్ఠుడవై ఉండు

ఆంగ్ల మూలం: డా॥ కె.యస్. గారి 55వ ప్రవచనం

తెలుగు అనువాదం: తాడిమేటి సత్యనారాయణ

మనం క్షణం తీరిక లేకుండా ఏదో ఒక పని చేస్తూనే ఉంటాము. కాని సంతృప్తి వుండదు. ఎప్పుడు వీటి నుండి ముక్తి కలుగుతుందోయని ఎదురుచూస్తూంటాము. నాకెందుకు ఈ కష్టాలన్నీ అని అనుకొనే రోజులు కూడా ఉంటాయి. ఇది ప్రతి ఒక్కరి సమస్య. ఎవ్వరికీ దీని నుండి మినహాయింపు లేదు. మరొక విచిత్రమేమంటే ఆనందంగా ఉన్నప్పుడు, చక్కటి ఆహ్లాద కరమైన పరిస్థితులను అనుభవిస్తూంటే, హఠాత్తుగా ఈ ఆనందం,

సంతోషం నాకు ఇట్లాగే కొనసాగుతుందా? అనే ఆలోచన వస్తుంది. ఈ సంతోషకరమైన సమయం మళ్లీ రాదేమోననే భయం ఆందోళన కలుగుతాయి. నిత్యమూ సంతోషము కావాలి మనకు.

ఆనందం లేకపోతే దానికై వెదుకుతూంటాము. దుఃఖం కావాలని మాత్రం ఆశపడము. చింతలలో వుండేవారే ఆనందాన్ని కోరతారు. కారణం ఆనందమే మన సహజ స్వభావము, దుఃఖం ఒక భ్రమ అంటారు భగవాన్. ఆనందానికి ఎన్నో కారణాలు. సంపద కావాలని కొందరు, పేరు ప్రతిష్ఠలంటారు, సంతానం కావాలనే వారు కొందరు, సంసారం కావాలనుకొనే వారు మరికొందరు, ఒక్కొక్కరు తలకొక విధంగా ఆనందానికై ప్రాకులాడుతారు. మనకు తెలుసు బాహ్య ప్రపంచం నుండి లభించే ఆనందం అనిత్యమని. బాహ్య పరిస్థితి మారితే ఆనందం పోయి దుఃఖం కలుగుతుంది. కనుక భగవాన్ బోధించేది ఏమంటే, ఆనందాన్ని నీలోనే వెదకి పొందాలని. కాని మనస్సు ఎటువంటిది? మనలను లోనికి వెళ్లనివ్వదు.

మనస్సు ఒక అసాధారణమయిన సూక్ష్మవస్తువు. ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో సూక్ష్మ తత్త్వాన్ని తెలుసుకొనడం కష్టం. మనస్సు మనలను అనేక విధాలుగా మోసం చేస్తుంది. పరిస్థితులు బాగోలేకపోతే, రేపటి నుండి పూజ, ధ్యానాదులు చేస్తాను అని అంటే భావమేమిటో తెలుసునా? బాగోలేని పరిస్థితుల నుండి మనస్సును పూజ, ధ్యానం, పుస్తక పఠనం, సంగీతమో, సినిమానో వీటిపై మళ్లించడమనే అర్థం. కాని జరిగేది ఏమిటి? పూజ చేయడం ప్రారంభించిన తర్వాత, ఈ పూజ చాలదు,

చాలా విస్తృతంగా చేయాలి. పదిమంది దానిలో పాల్గొంటారు. అందరూ పూజ చేయడానికి మరెన్నో సలహాలిస్తారు. కనుక జాగ్రత్తగా ఉండాలి. అతిగా చేస్తే గర్వం కలుగుతుంది. నాలాగ పూజ చేసేవాళ్లు మరెవ్వరూ లేరనే అహంకారం తలెత్తుతుంది. ఇట్టి కార్యక్రమాలు మన అహంకారాన్ని బలపరిస్తే అవి ఏ విధంగానూ మనకు ఉపయోగపడవు.

పూజ, జపాదులు ముఖ్యమైనవే. అవి దేని కొరకు? కనుక మనం చేసే ప్రతి పనిని ఎందుకొరకు చేస్తున్నామని ప్రశ్నించుకోవాలి. "నేను గత నలభై సంవత్సరాలుగా పూజ జపాదులు చేస్తున్నాను" అని ఒకరు తెలిపితే, ఎన్నాళ్లు చేశామని కాదు, ఏ మేరకు మన మనస్సు మారిందని ప్రశ్నించుకోవాలి. ఇట్టి నిత్య కలాపాలలో ముఖ్యమయినదేమంటే ఎవరు పూజ చేస్తున్నారో, ఎవరు చదువుతున్నారో వారిపై దృష్టిని సారించాలి. కర్మ చేసేవారెవరు? అని పరీక్షించుకోవాలి. అలాగ చేయనంత కాలం మనస్సు అన్యమనస్కతకు గురి అవుతుంది. చేసే కర్మకు భంగం వాటిల్లుతుంది. ఇట్టి కర్మకు ఒక లక్ష్యముంటుంది. ఏమిటా లక్ష్యం? ఇక "నేను పూజ చేయాల్సిన అవసరం లేదు" అనే భావన రావాలి. అంటే "పూజ చేయను" అని కాదు. పూజ అనే కర్మ దానంతట అదే స్వయంగా ఆగిపోతుంది. ఎట్లాగంటే, చెట్టున కాచిన కాయ, పక్వము చెందగానే తానంతట రాలిపోతుంది. అట్లాగే కర్మలు, ఆచారాలు అవి పక్వము చెందగానే వాటంతట అవి ఆగిపోతాయి. పక్వము అంటే "ఈ పూజ ఎవరు చేస్తున్నారు?" అనే విచారణ తలెత్తి కర్తృత్వ భావం పోవటమే పక్వం చెందడం.

మరొక విధంగా ఈ విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం. ఎన్నో తీర్థయాత్రలు, పుణ్యస్థలాలను దర్శిస్తారు. ఇది మంచిదే. కాని ఇదే మన ధ్యేయమా? ఇదే జీవిత లక్ష్యమా? మనలో ఒక పరివర్తన రావాలి. ఈ పరివర్తన కలిగినట్లయితే తీర్థయాత్రల అనుభవం మనలోనే కలుగుతుంది. అంటే తిరువణ్ణామలై నాలోనే వున్నదనే భావం ఒక సమయంలో కలుగుతుంది. అంటే తిరువణ్ణామలై వెళ్లకూడదని కాదు. వెళ్లలేకపోయినప్పుడు దాని గురించి దిగులు చెందవలసిన పని లేదు. అయ్యో, నేను అరుణాచలం వెళ్లలేదే, ప్రదక్షిణం చేయలేదే, నేను హుండీలో అనుకొన్న డబ్బు వేయలేదే. అందువలనే ఈ కష్టం వచ్చిందా అని చింతించకూడదు. ఇటువంటి విషయాలలో మిత్రులు, బంధువులు ఎన్నో చెబుతారు. బదులుగా, మనలో ఒక భావం కలగాలి. వచ్చే కష్టాలన్నీ భగవంతుడే కలుగజేశాడని భావించకూడదు.

భగవంతుడు నిరంకుశ పాలకుడు కాదు. అతడు ప్రేమ స్వరూపుడనినపుడు ఇక భగవంతుడు భక్తులను శిక్షించడ మేమిటి? అతడు భయపడవలసిన ఒక వ్యక్తి కాదు. ముఖ్యంగా శ్రీరమణుల మార్గంలో వచ్చిన వారందరూ భయం గురించి ఆలోచించనవసరం లేదు. భయం నిరుపయోగమైనది. భగవాన్ బోధించేది ఒకటే, అన్నీ భగవంతుని సంకల్పములే అంటూ వాటిని స్వీకరించాలని. శుభాశుభములు ఏవి కలిగినా అవి ఎందుకు జరిగాయో ఎవరికీ తెలియదు. మన మేధస్సుతో వాటిని వివరించగలమా? యోగులు, ఋషులు కూడా ఎన్నో కష్టాలను అనుభవించారు. వాటి గురించి వారెవ్వరూ చెప్పరు. క్రీస్తును

సిలువ వేశారు, మహాత్మాగాంధి గారిని కాల్చి చంపారు. కెన్నెడీని తుపాకి గుళ్లకు బలిచేశారు. జిడ్డుకృష్ణమూర్తిగారు కాన్సరు వ్యాధితో చనిపోయారు. ఇలా ఎందరో! అట్టి మహాత్ములకు ఇట్టి మరణమా? మనకు సమాధానం దొరకదు. మనము కూడా ఎట్టి పరిస్థితులనైనా ఎదుర్కొనే శక్తిని పొందడమే వీటి నుండి మనం నేర్చుకొనవలసినది.

మనకు జరగరానిది జరిగితే దాని గురించి ఫిర్యాదు చేయ కూడదు. అది సమస్యలకు పరిష్కారం కాదు. శాంతి లభించదు. "అంతా భగవదేచ్ఛ" అని స్వీకరించాలి. అలా స్వీకరించాలంటే మనలో కర్తృత్వభావం ఉండకూడదు. లేదా సంపూర్ణ శరణాగతి చెందాలి. శరణొందడం అంటే అది నీకు నీవే శరణొందడమే యని భగవాన్ చెబుతారు. నీవే భగవంతుడవు. ఆత్మ ఎవరు? ఆత్మయే గురువు, భగవంతుడు, నీవు. నమ్మగలమా? మనకు మనమే శరణొందితే ఆనందంగా ఉండగలమా? ఉండగల మంటారు భగవాన్. ఆయన చెప్పింది ఒకటే. నిత్యమూ నిద్రలో మన మనస్సు మనకు శరణొందడం లేదా? దీర్ఘ నిద్రలో మనస్సు లేదు. మనస్సు ఆత్మలో కలిసి పోయింది. మరి దీనిని నిరూపించడం ఎట్లా? ఇలాగ. మనస్సు ఉన్నప్పుడు అంతా వ్యాకులతతో నిండి వుంటుంది. అన్నీ తలపులే.

ఇంతకీ మనస్సంటే? మనస్సంటే తలపులమూట. మనస్సు అంటూ ఒకటి లేదు. ఆలోచనల సమూహాన్ని మనస్సంటు న్నాము. దీర్ఘనిద్రలో తలపులు లేవు కదా! మనస్సు ఎక్కడో మాయమయిందని భావిస్తాము. దీర్ఘ నిద్రలో తలపులు లేవన్న

విషయం మనకు తెలియదు. మెలకువ రాగానే బాగా నిద్ర పోయామనుకుంటాము. కారణం నిద్రలో మనస్సు లేదు. మనస్సు ఏమయింది? అది ఆత్మలో కలిసి పోయింది. అందుకే నిద్ర నుండి మేల్కొనగానే హాయిగా నిద్రపోయామంటాము. అంటే మనస్సు లేనప్పుడు, మరొకటి ఏదో ఆ నిద్రను అనుభవిస్తోంది. ప్రొద్దుట ఆత్మ నుండి మనస్సు మళ్లీ ఉదయించగానే ఒక అసాధారణమైన ప్రక్రియ ప్రతిదినము జరుగుతుంది. దీర్ఘ నిద్రలో మన పేరు, ప్రతిష్ఠలు ఏమీ మనకు తెలియవు. మేల్కొన్న పిదపే ఆత్మ నుండి మనస్సు తిరిగి పుట్టి దేహం స్పృహను పొందుతోంది. ఆ వెంటనే ప్రపంచం అంతా గోచరిస్తున్నది. మనస్సు, దేహం, జగత్తూ ఈ మూడూ ఒకేమారు కన్పించి, ఒకేమారు అదృశ్య మవుతాయి. కాని ఇవేవి మనకు తెలియవు. మెలకువ తరువాతనే తెలుస్తుంది మనం బాగా, సుఖంగా నిద్ర పోయామని. అందుకే నిద్ర సుఖాన్ని అనుభవించేది ఒకటి ఏదో వుందని తెలుస్తోంది.

నిద్ర అంటే, ఆలోచనలు లేని ఒక స్థితి. మెలకువలో మనం చూస్తున్నవి ఏమీ లేని స్థితి. కాని అదొక సుఖమయిన స్థితి. మేల్కొన్న తర్వాతే ఆ సుఖం గురించి వివరించగలుగుతాం. ఆ స్థితిలో వ్యక్తిత్వము ఉండదు. కర్తృత్వ భావం, అహంకారం లేని స్థితి అని భగవాన్ బోధిస్తున్నారు. కేవలం సుఖమే అక్కడ వున్నది. మేల్కొన్న వెంటనే అలసట తీరి నూతనోత్సాహంగా వుంటాము. ఇట్టి స్థితినే తరువాత మెలకువలో పొందగలమా? అని భగవాన్ మనలను అడిగే ప్రశ్న. అహంకారం లేనపుడే ఈ సుఖం

కల్గుతుంది. కారణం అట్టి స్థితిలో వ్యక్తిత్వం లేదు. కనుక అట్టి స్థితిని మెలకువలో పొందటానికి ప్రయత్నించాలి. మూడు అవస్థలలో అనగా జాగృత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలలో (మెలకువ, స్వప్నం, దీర్ఘనిద్రలో) ఒకే వస్తువు ఉన్నది. మెలకువలో ఆ వున్నదేదో తెలుస్తుంది. దానివలనే వివేకం కలుగుతుంది. మనస్సు స్వప్నంలో సూక్ష్మ రూపంలో వుంటుంది. కలలన్నీ మనస్సు సూక్ష్మ రూపంలో వున్నప్పుడే కలుగుతాయి. సుషుప్తి, అంటే దీర్ఘ నిద్రలో మనస్సులేదు. అట్టి స్థితిలో మానసిక ఆందోళనలు, నాది, నేను అనేది లేవు. కాని ఈ మూడు అవస్థలలోనూ ఉన్నది ఏదో అదే ఆత్మ. భగవాన్ ఆ ఆత్మ స్థితిలో నిలకడ చెందివుండు అంటారు. అట్లాగ నిలకడగా వున్నట్లయితే అసంతృప్తి, చింతలు, ఆందోళనలు ఏమీ ఉండవు. ఏమి జరిగినా అవి మనల్ని బాధించవు. దీర్ఘ సుఖ నిద్రలో వున్నట్లు మెలకువలో కూడా అట్లాగే వుండగల్గుతాము. బాధపడే ఆ మనస్సు వుండదు. స్పృహ పోయినపుడు, మత్తుమందు ఇచ్చినపుడు నొప్పి వుండదు. కారణం అక్కడ మనస్సు లేదు. అంటే బాధపడే వాడు అక్కడ లేడు. దేహస్మృతి లేకుంటే బాధ లేదు. శంకరులు, భగవాన్ రమణులు చెప్పేది అదే.

భగవాన్‌కు కాన్సరు వ్యాధి సోకింది. కాని భక్తులు వారిని దర్శించినపుడు వారు ఎట్టి బాధలు లేక సదా ప్రకాశ స్వరూపులుగా వెలుగొంది కనబడ్డారు. కారణం వారు శరీర భావన నుండి విడి వడ్డారు. శరీర భావన నుండి విడిపడాలంటే దేహాత్మ భావం,

అహంకారం పోవాలి. అట్టి స్థితినే మనము నిత్యమూ నిద్రలో అనుభవిస్తున్నాము. మనస్సు ఆత్మలో లయమైంది కాబట్టి మన సమస్యలు అక్కడ తెలియటం లేదు.

ఆనందమే మన సహజ స్వభావం. అనేక శతాబ్దాల తర్వాత శ్రీ భగవాన్ అవతరించి ఈ సత్యాన్ని మనకు అందించారు. పురాణాలు చదవండి, వేదాలు పఠించండి అని చెప్పడానికి వారు రాలేదు, మనందరికి కూడ ఆనంద స్థితిని పొందటానికి సాధ్యమని చెప్పారు. ఈ లోకం నుండి ఎలాంటి సుఖాలను ఆశించకుండ వుంటే, మనమెవరో తెలుసుకోగలమన్నారు భగవాన్. దానికి తగిన శ్రద్ధ వుండాలన్నారు. భగవాన్ బోధించిన సిద్ధాంతం ఒకటే: నేనెవరు? అనే విచారణ. నిద్రలోని సుఖాన్ని మెలకువలోనూ పొందగలము.

జీవ, శరీర, జగత్తులు ఏవీ కూడ నిద్రలో లేవు. విచిత్రమేమి టంటే నిద్రలోనికి మనము ఎప్పుడు జారుకుంటామో ఎవ్వరికీ తెలియదు. తెలుసు అని చెప్పడానికి అక్కడ ఎవ్వరూ లేరు. భగవాన్ తెలిపే పద్ధతి ఇదే - మెలకువ రాగానే పడక నుండి హఠాత్తుగ లేవకుండా ఆత్మ నుండి మెల్లగా లేచే మనస్సును తిరిగి ఆత్మలోనే నిలకడ చెందేలాగ చేయాలని అంటారు. పూజ, జపం లోక వ్యవహారాల గురించి ఆలోచించకుండ, ఇతర దినచర్యలు చేయాలని ఏదీ ఆలోచించక, నీలో నీవు ఉండా లంటారు భగవాన్. ఆత్మనిష్ఠుడవై ఉండాలన్నారు. తెలివిగా ఉన్నప్పుడు ఆత్మలోనికి వెళ్లాలి అని అంటారు భగవాన్.

రమణ స్వరూపులు, పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్. గారు

- దోనెపూడి వెంకయ్య

పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్. గారిని మొదటగా మేము (నేను, రాళ్ళ భండి శ్రీరామమూర్తి) 1991-92లో దర్శించే భాగ్యం కలిగింది. అప్పుడు హైదరాబాదులో సత్సంగాలు ఆంధ్ర మహిళాసభ కాలేజీ గాంధీ హాలులో జరిగేవి. మేము అక్కడికి వెళ్ళాము. దానికి ఒక కారణం వుంది. "శ్రీరమణ అష్టోత్తర వ్యాఖ్యానము" అనే గ్రంథమును వ్రాసి వ్రాతప్రతిని మేము శ్రీరమణాశ్రమం వారికి పంపగా, వారు ఆమోదించి, దానిని ఆశ్రమం తరఫున అచ్చు వేయిస్తామని చెప్పారు. మమ్మల్ని హైదరాబాదు వెళ్ళి శ్రీ కె.ఎస్. గారి ఆశీస్సులు తీసుకోవలసిందని సూచించారు. ఆ వ్రాతప్రతిని శ్రీ కె.ఎస్. గారికి వారు పంపి వారి అభిప్రాయము పొందినట్లు తెలిసింది.

గాంధీ హాలులో సత్సంగం అయిన తరువాత మేము శ్రీ కె.ఎస్. గారికి పాదాభివందనం చేసి, మా రాకకు కారణం తెలిపాము. వారు సంతోషించి, ఆ గ్రంథమును గూర్చి ప్రశంసాపూర్వకంగా మాట్లాడారు. తమ ఇంటికి రావలసిందిగా ఆహ్వానించారు. ఆ సాయంత్రం వారి యింటికి వెళ్ళాము. వారులోనికి ఆహ్వానించి కూర్చోమన్నారు. వారి చెంతనే చాలా సన్నగా రమణనామం టేపు రికార్డర్‌లో వినిపిస్తోంది. భగవాన్ గురించి రెండు మాటలు చెప్పవలసిందని అర్థించాము.

వారు భగవాన్ గురించి చెబుతూ వుండగా వారి కన్నుల నుండి హర్షాశ్రువులు ధారగా ప్రవహింప సాగాయి. భక్త్యావేశంలో

వారి గొంతు గద్గదికమై వారి ప్రసంగాన్ని కొనసాగించలేక పోయారు. మాకు అర్థం కాలేదు. మేము ఆశ్చర్యంతో తబ్బిబ్బు అయినాము. అలాంటి దృశ్యాన్ని మేము ఎన్నడూ చూడలేదు. భగవాన్ భగవద్భక్తుల గాథలు చదువుతూ అలాంటి స్థితిని పొందారని చదివాము గాని, ఇది ప్రత్యక్షంగా చూసిన దృశ్యం. ఎట్టివి చదివినా మాకు అలా అశ్రువులు కారవు కదా! అంత గట్టి గుండెలు మావి. వారిని ఆ దశలో అనగా అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో, కన్నీరు కారుస్తూ, డగ్గుత్తికతో వున్న దశలో చూచిన ఆ క్షణాలు యింకా మా స్మృతిలో వున్నాయి. ఇంతలో వారి శ్రీమతిగారు ఏదో పానీయం తెచ్చి ఇవ్వటం, తరువాత శలవు తీసుకొని మేము వెళ్ళటం జరిగింది.

పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్. గారి గొప్పతనం ఏమిటో, భగవాన్ పట్ల వారి భక్తి ఏ స్థాయిలో వుండేదో తరువాత తరువాత అంటే వారిని గురించిన రచనలు చదివిన తరువాత మాకు అర్థమయింది. వారి విగ్రహం చిన్నది, కాని వారి వినయం గొప్పది. వారు మాతో వినయముగా వ్యవహరించారు. మేము కూడ ఆ స్థాయిలో ప్రవర్తించలేకపోయాము. అదీ వారి వినయమూ, వారి సౌజన్యము.

భగవాన్‌తో మమేకమై ఉండిన పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్.గారి సందర్శనం మాకొక గొప్ప అనుభవము. అది మాకు మహద్భాగ్యము. మేము శ్రీరమణాశ్రమంలో శ్రీరామస్వామి పిళ్ళై, శ్రీ కుంజుస్వామి, శ్రీమతి కనకమ్మ, శ్రీ బలరామ రెడ్డి మొదలైన వారిని చూచిన అనుభూతి వంటి అనుభూతినే పూజ్యులు శ్రీ కె.ఎస్. గారిని కలిసినపుడు పొందాము.

ధన్యజీవి డా॥ కె.ఎస్. గారు

- అ.వెం. రమణయ్య

శ్రీ కె.ఎస్.గారు నిశ్చయముగా ఒక జ్ఞాని. అందులో సందేహమే లేదు. ఈ క్రింది ఉదాహరణలే దీనిని రూఢిపరుస్తాయి.

వారు కరుణాస్వరూపులు. అందరి పట్ల దయ కలిగినవారు. వారి దగ్గరకు రమణభక్తులు ఏ సమయములోనైనా వెళ్లి కలవవచ్చు. భక్తులు తమ కష్టములు చెప్పుకునేవారు. వారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లడం వలన ఆ కష్టాలు తీరేవి. భక్తులు శాంతి పొందేవారు. వారిని దర్శిస్తే వారిని ప్రేమించవలసిందే. పెద్దలు, పిల్లలు, వివిధ వ్యాపకాల్లో ఉన్నవారు వారి సన్నిధిలో శాంతిని పొందేవారు. తెలిసినవారికీ, తెలియని వారికీ సహాయం చేసేవారు. వారు ఎల్లవేళలా ఆనందంగా ఉండేవారు. నిరాడంబరులు. దేని పట్లా వ్యామోహం, కోరికా లేనివారు. చాలా వైరాగ్య సంపన్నులు. వారు జీవించిన విధానాలే యితరులకు చెప్పేవారు. వారు మంచి అనుకున్న విషయం పట్ల దృఢంగా ఉండేవారు. ఏ మాత్రం రాజీపడకుండా. ప్రపంచంలో వారికి తెలియని విషయమే లేదని అనిపిస్తుంది.

వారికి చాలా అతీత శక్తులు ఉన్నాయి. కానీ వారికి శక్తులు లేవనే చెప్పేవారు. వారికి శక్తులు ఉన్నాయని తెలిస్తే భక్తులు వారిని చేరడానికి భయపడతారని అట్లా మామూలుగా జీవించేవారు.

వారి శక్తులకు సంబంధించీ, వారి దయా గుణానికి సంబంధించీ, వారి సద్గుణ సంపదల గురించీ, కొన్ని ఉదాహరణలను స్మరించుకుందాం.

ఎవరయినా భక్తులు కష్టాల్లో ఉంటే వారికి ఎవరు చెప్పక పోయినా తెలిసేది. వారు వెళ్లి ఓదార్చి, పలకరించి వచ్చేవారు. అవతలి వారికి ఎంతో స్వాంతన కలిగేది. సి.డబ్ల్యు.సి. లో పనిచేసే బాలక్రిష్ణన్ గారి యింటికి వెళ్లి కె.ఎస్. గారు కలిశారు. వారి భార్య చనిపోయింది, యిద్దరు చిన్నపిల్లలను దగ్గర కూర్చోపెట్టు కొని దుఃఖంలో ఉన్నారు.

హిందీ మహా విద్యాలయ ప్రిన్సిపాలు, శ్రీ సుబ్రమణ్యం గారు చిన్న కారణంతో మనోవ్యథలో ఉన్నారు. కె.ఎస్.గారు వెళ్లి శాంతపరచి వచ్చారు. కొందరు కష్టాల్లో లేకున్నా కూడా, వారి మీద అపారమయిన దయతో వాళ్ల యింటికి వెళ్లి దర్శనం యిచ్చేవారు. ఆ భక్తుల సంతోషానికి అంతే ఉండదు.

శ్రీశ్రీశ్రీ చిన్నజీయరు స్వామివారు రాజమండ్రిలో వేంచేసి ఉన్నప్పుడు, వారికి ఇంగ్లీషు భాషలోని సందేహాలను తీర్చడానికి కె.ఎస్.గారు రాజమండ్రి వెళ్లారు. ఆ సమయంలో వీరు ఏ.ఎస్.ఎన్. మూర్తిగారింటికి వెళ్లారు. వీరి దర్శనం కలుగగానే మూర్తిగారు కన్నీళ్ల పర్యంతం అయి ఉబ్బితబ్బిబ్బు అయ్యారు.

ఒకసారి నింబోలి అడ్డలో (హైద్రాబాద్) ఉంటున్న కె. రామకిషన్ యింటికీ, జె. యాదయ్యగారి యింటికి వెళ్లి క్షేమ సమాచారాలు తెలుసుకున్నారు. వీరి దర్శన భాగ్యానికి భక్తుల సంతోషానికి అంతే లేదు.

ఎవరయినా భక్తులు అనారోగ్యంతో ఆసుపత్రిలో ఉంటే వెళ్లి వచ్చేవారు. కొద్దిసేపు "అరుణాచల శివ" నామం చెప్పేవారు. రోగికి ఉపశమనం, స్వాంతన కలిగేది. ఊహించనిరీతిలో వీరి ద్వారా రోగికి అనారోగ్యం తగ్గేది. జి.వి. రాజేశ్వర రావు గారి భార్య

రాధమ్మగారు దుర్గాబాయి దేశముఖ్ హాస్పిటల్లో ఉన్నప్పుడు కె.ఎస్.గారి దర్శనం వల్ల వెంటనే అనారోగ్యం తగ్గింది.

ప్రొ॥ శివమోన్‌లాల్ గారు హైదరాబాద్ నర్సింగ్‌హోము హాస్పిటల్లో ఉంటే కె.ఎస్.గారు రోజూ వెళ్లి చూసివచ్చేవారు. మామూలుగా ఎవరయినా ఒకసారి వెళ్లివస్తారు. కానీ వీరు అన్నీట్లోనూ ప్రత్యేకమే.

శ్రీరమణ భగవానులు ఏ పని చేసినా బాగా జరిగేది. అందువల్ల వారి "బంగారు చేయి" అనే పేరు ఉంది. కె.ఎస్.గారిదీ "బంగారు చేయి" (తంగక్కై).

కె.ఎస్.గారు హైద్రాబాదులో "శ్రీరమణ కేంద్రం" స్థాపించారు 1979లో. అది మూడుపువ్వులు ఆరుకాయలు అన్నట్టుగా దినదినాభివృద్ధి చెందుతూ భక్తులను ఆకర్షిస్తూ ఆత్మజ్ఞానం వైపుగా తీసుకు వెళ్తోంది. భావితరాలకూ యిది భాగ్యమే.

CIEFL లో (యిప్పుడు EFLU) వీరు ఇంగ్లీషులో correspondence course ను ఏర్పాటు చేశారు. అది యిప్పుడు ఎంతోమందికి విద్యాదానం చేస్తోంది. గొప్ప పెరుగుదలతో సాగుతుంది.

ఒకసారి వీరి ఆరోగ్య లోపాల ప్రస్తావన వచ్చింది. అప్పుడు అక్కడనే ఉన్న కేంద్రం భక్తులొకరు. మీకు యిట్లా యిబ్బందులు ఉంటే సత్సంగాలూ, భక్తులు అంటూ ఎందుకు తిరుగుతారు అని అన్నారు. దానికి కె.ఎస్.గారి జవాబు: తలుపులు వేసుకొని యింట్లో కూర్చుంటే చావు రాదా? యితరుల గురించి ఆలోచించని జన్మ కూడా ఒక జన్మేనా? అని అన్నారు.

భక్తులు వారి పిల్లలకు కె.ఎస్. గారితో నామకరణం చేయించు కున్నారు - అక్షరాభ్యాసాలు చేయించుకున్నారు. అట్టిది వారి

సౌలభ్యం. ఒక భక్తునికి సంతానం లేకపోవడంతో వీరిని ఆశీర్వదించమని ప్రార్థించారు. వారి కోరిక నెరవేరింది. కష్టాల్లో ఉన్న భక్తులు కె.ఎస్.గారిని చేరి లబ్ధి పొందేవారు.

ఒకసారి కె.ఎస్.గారు గుండె యిబ్బందితో హాస్పిటలులో ఐ.సి.యు.లో ఉన్నారు. ప్రక్కన వీరి శ్రీమతిగారు, వీరి మరదలు ఉన్నారు. ముగ్గురూ కలసి లలితాసహస్రనామ పారాయణ చేశారు. తెల్లవారి పక్క బెడ్‌లో ఉన్న రోగి తండ్రి వీరి వద్దకు వచ్చి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ, మా అమ్మాయి చాలా రోజులుగా రాత్రిపూట నిద్రపోవట్లేదు. నిన్న మీరు పారాయణ చేశారు. రాత్రి మా అమ్మాయి బాగా నిద్రపోయింది అని అన్నారు. అట్లా కె.ఎస్. గారికి తను ఐసియు లో ఉండి కూడా యితరుల క్షేమం గురించే పట్టింపు.

కె.ఎస్.గారు CIEFL క్వార్టర్స్‌లో నెం.7లో ఉండేవారు చాలా కాలంగా. వారు యిల్లు ఖాళీ చేసినప్పుడు ఇంటి మొత్తానికి వీరి స్వంత ఖర్చుతో రంగులు వేయించి అప్పగించారు. ఇంటి వెనుక దొడ్లో ఒక మామిడి చెట్టు ఉంది. వీరు ఇల్లు ఖాళీ చేస్తుంటే తోటమాలి వచ్చి అయ్యా తమరు వెళ్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఈ మామిడి చెట్టు కాయలు కాయదు అన్నాడు. అట్లాగే ఆ సంవత్సరం ఆ చెట్టుకు కాయలు కాయలేదు. అట్టిది కె.ఎస్.గారి ప్రేమ ప్రకృతి పట్ల కూడా.

ఎల్లవేళలా వీరి ఆలోచనలు మొత్తం శ్రీరమణుల గురించే ఉండేవి. ఎవరు ఏ సమయంలో వారిని కలిసినా, భగవాన్ గురించి ఆశ్రమం గురించి, అక్కడ జరుగుతుండే విశేషాల గురించి చెబుతుండేవారు.

'నేను దేహం చాలిస్తాను' అంటూ వీరు వీరి శ్రీమతిగారితో అంటూ ఉంటే, పిల్లలు అమెరికాలో ఉన్నారు - వారిని రానివ్వండి అంటూ వీరి శ్రీమతిగారు సముదాయిస్తూ వచ్చారు. కుమారుడు, కోడలు పి.హెచ్‌డి. ముగించుకొని డిసెంబరు 11న వచ్చారు. కె.ఎస్.గారు జనవరి 11న దేహం చాలించారు. వారి యిష్ట ప్రకారం దేహం చాలించగలిగిన శక్తిమంతులు. వీరు దేహం చాలించి నప్పుడు పరిసరాలు అంతా పుష్కలంగా శాంతితో నిండి ఉంది. అటువంటి శాంతమూర్తి. హాస్పిటలులో ఉండగా వీరికి ట్యూబు అమర్చినారు. వీరి యజ్ఞోపవీతం చిక్కులు పడగా దానిని డాక్టర్లు కత్తిరించి తీసివేసినారు. ఇది సన్యాసదీక్షగా తీసుకోవచ్చా? ఆ సమయంలోనే శ్రీరమణాశ్రమం నుండి వచ్చిన విభూతి, కుంకుమ ప్రసాదంలో బిల్వ దళం కూడా వచ్చింది. కె.ఎస్.గారు దేహం చాలిస్తారని ఆ బిల్వాన్ని చూడగానే వీరి శ్రీమతిగారికి అనిపించింది. కె.ఎస్.గారు ముందే కొన్ని అప్పగింతలు చెప్పారు: ఈ దేహానికి ఎట్టి ఉపచారాలు స్నానంతో సహా అవసరం లేదు. ఎలెక్ట్రికల్ క్రెమటోరియం లోనే దహనం చేయాలి. అట్లా చేస్తే ప్రకృతికి అపచారం ఉండదు.

ఈ శాంతమూర్తి యిప్పుడు దేహంలో లేక పోయినా వారి ఉనికిని భక్తులు అనుభవిస్తున్నారు. వీరిని తలచుకొంటే శాంతి వస్తుంది. ఏదయినా యిబ్బంది వస్తే నేను కె.ఎస్.గారిని తలచుకొంటానండీ, అప్పుడు నాకు కె.ఎస్. అనే రెండు అక్షరాలు మెరుస్తూ కనిపించుతాయండి - అన్నది ఒక భక్తుని అనుభవం.

కె.ఎస్.గారు చిరంజీవి.

కె.ఎస్.గారికి ప్రణామములతో.

డా॥ కె.ఎస్. గారి విశిష్టత

శ్రీమతి పెమ్మరాజు రాధమ్మ సుబ్బారావు

హైదరాబాదులో శ్రీరమణకేంద్రాన్ని స్థాపించి దానికి ప్రథమ అధ్యక్షులైన డా. కె. సుబ్రహ్మణియన్‌గారిని మనం ప్రేమతో డా. కె.ఎస్.గారు అని పిలుచుకుంటాం. వారిని గురించి మనం ఎంత చెప్పినా అది పరిపూర్ణం అయినట్టు కాదు. అటువంటిది డా. కె.ఎస్.గారి విశిష్టత. వారు అరుదైన, అపూర్వ కళ్యాణ గుణాలకు నిలయం.

చిన్నప్పటి నుండి కూడ డాంబికం లేని అతి సామాన్యమైన జీవనసరళి వారిది. బాలుడుగా ఉన్నప్పుడే తనకేది పెట్టినా దానిని స్నేహితులకు కొద్దికొద్దిగానైనా పంచేవారు. వారు తమ తల్లి దండ్రులకు ఒకే కుమారుడైనందువల్ల వారి అమ్మగారు ఏదైనా క్రొత్త వంటకం చేద్దామని అన్నా వారు సుతరామూ అంగీకరించే వారు కాదు. కాలేజీ విద్యార్థిగా ఉన్నప్పటి నుంచి అతి సామాన్యంగా ఉండేవారు. కాళ్ళకు చెప్పులు కూడ వాడేవారు కాదు. స్తోమత ఉన్నప్పటికీ, సామాన్య జీవితాన్నే గడిపేవారు. అలాగ చిన్నప్పటి నుండి సమత్వ-వైరాగ్య గుణాలను కలగి వుండే వారు. కాలేజీ హాస్టల్‌లో వుండగా, తమ ఒక పూట భోజనాన్ని ఒక పేద విద్యార్థికి ఇచ్చే ఏర్పాటు చేసి తాము రాత్రి భోజనం తీసుకొనడం మానివేశారు. అధమం పాలు అయినా తీసుకోమని వంటవాళ్ళు బ్రతిమిలాడేవారు. పెళ్ళిచూపులకు అందరూ చాలా ఆడంబరంగా తయారై వెళ్తారు. కాని వీరు ఊహించలేనంత

సాదాసీదాగా వెళ్ళారు.

హైదరాబాదులో 1979 సం॥లో శ్రీరమణకేంద్రం స్థాపించిన నాటి నుండి ప్రతినెల మూడవ ఆదివారం రోజున హబ్సిగుడా లోని వృద్ధాశ్రమంలో పేదలకు అన్నదానం చేయిస్తూ వచ్చారు. పండుగ సందర్భాలలో స్వీటు కూడ యిప్పించేవారు. ఆశ్రమ వాసులకు సులువుగా జీర్ణమయ్యే పదార్థాలనే ఇవ్వాలనేవారు. అక్కడ వున్నవారిలో ముగ్గురు-నలుగురికి తమలపాకులు వేసుకునే అలవాటు వున్నందున మరిచిపోకుండ వారికి ఆకులు, వక్క, సున్నం యిప్పించేవారు. ఎప్పుడైనా మూడవ ఆదివారం నాడు అన్నదానం జరిపే వీలుకాని పక్షంలో, ఆ విషయాన్ని ముందటి శనివారమే ఆ ఆశ్రమం వారికి కబురుపంపేవారు. నిజానికి ఆ సేవ శ్రీరమణకేంద్రం తరఫున జరుగుతున్న సంగతి ఆ వృద్ధులకు తెలియకపోవచ్చు కూడ.

చలికాలంలో రోడ్డు ప్రక్కన వుండే బీదవారికి పాతబట్టలు ప్రతి సంవత్సరం యిప్పించేవారు. ఆరోగ్యం బాగులేక ఆస్పత్రిలో వున్న బీదలకు కూడ బట్టలు ఇవ్వాలని గుర్తుచేసేవారు. అప్పుడప్పుడు రోడ్డు ప్రక్కన ఉండే పేదవారికి కొత్తచీరలు, పంచలు, దుప్పట్లు పంచేవారు.

అనారోగ్యంతో ఇంట్లో లేదా ఆస్పత్రిలో ఉన్న భక్తులను వారు ఒకటికి రెండుసార్లు వెళ్ళి చూసి వాళ్లకు ధైర్యం, శాంతిని అందించే వారు. ఎవరైనా చనిపోతే, వెళ్లి పరామర్శించి బంధువర్గానికి ధైర్యం చెప్పేవారు. రమణకేంద్రం సభ్యులు చేసిన తీర్మానాన్ని ఉత్తరంతో ఆ యింటి వారికి పంపించేవారు. అంటే, రమణ కుటుంబంలోని

వారందరూ మీతో కూడా ఉన్నామనే ధైర్యాన్ని ఆ కష్ట సందర్భంలో ఆ వ్యక్తి బంధువులకు తెలపాలన్న ఉద్దేశ్యంతో అలా చేసేవారు. చనిపోయిన వ్యక్తి గురించి భక్తులు రమణకేంద్ర సత్సంగాలలో మాట్లాడాలి. ఆపదలో వున్నవారి సరసన కూర్చొని "అరుణాచల" పవిత్ర నామాన్ని తాము ఉచ్చరిస్తూ మనతోనూ పలికించేవారు. ఆ యా సందర్భాలలో వాతావరణం అంతా శాంతితో నిండి పోయేది. సంబంధించిన వారందరికి నిబ్బరం, మనోధైర్యం నూటికి నూరు పాళ్ళు కలిగేది. అట్టిది వారి సానిధ్య మహిమ.

కాలేజీలో సీటు గురించి, అమ్మాయిల వివాహాలు, లేదా కుటుంబంలో అనారోగ్యాల గురించి, ఇతర ఇబ్బందుల గురించి భక్తులు డా. కె.ఎస్. గారికి విన్నవించుకునేవారు. వారి సహాయంతో కష్టాలు తీరేవి. పరిచయాలు ఉన్నా, లేకపోయినా, తమను ఆశ్రయించినవారికి, శక్తివంచన లేకుండ తగిన విధంగా సహాయపడేవారు. కాని ఆ విషయాన్నిబయటికి చెప్పుకునేవారు కాదు.

తమ పదవీకాలం పూర్తి కాకముందు, లేదా పదవీ విరమణ చేసిన తరువాత, యితర దేశాలకు వెళ్ళి ఎంతో డబ్బు సంపాదించ గలిగి వున్నప్పటికి అలాంటి అవకాశాలను తిరస్కరించేవారు. అలాంటి వ్యక్తులు వుంటారా ఈ రోజుల్లో? డా. కె.ఎస్.గారు తరచు పోస్టుకార్డుపై రమణ భగవాన్ బోధనా వాక్యాలలో ఏవో ఎంచుకుని భక్తులకు పంపేవారు. ఆ కార్డులోని విషయం, దానిని అందుకున్న భక్తులు అప్పుడున్న పరిస్థితికి సరిపోయే విధంగా వుండి వారికి ఊరట కలిగించేది.

నిత్యజీవితంలో నిశ్చింతగా, ప్రశాంతతో ఉండడానికి అవసరమైన విధానాలను, సూచనలను మనకు బోధించారు. వాటిని ఆచరించేలాగున అనుగ్రహించారు కూడ. రమణకేంద్ర సత్సంగాలలో భక్తులకు భగవాన్ జీవిత విశేషాలను చెప్పడంతో ప్రారంభించి శరణాగతి గురించి, "నేను ఎవరు" గురించి చెప్పే వారు. వారిలో భక్తిని పెంపొందింపజేసేవారు. సాధనాసూత్రాలను తెలుపుతూ ఆశీర్వదించి భక్తులలో మరణభయాన్ని తొలగింప జేశారు. అంతటి అనుగ్రహమూర్తులు డా. కె.ఎస్. గారు.

ఆంధ్ర మహిళాసభ కాలేజీలో ప్రతివారం జరుగుతుండిన రమణ సత్సంగానికి అక్కడి కుక్కలు కొన్ని వచ్చేవి. భక్తులతోబాటు అవి కూడ నిశ్శబ్దంగా ఉండేవి. అది గమనించిన డా. కె.ఎస్.గారు వాటికి తిండి ఏర్పాటు చేయించేవారు. భూతదయకు వారి వద్ద లోటు లేదు.

చిన్న, పెద్ద, హోదా, సంపదలు వగైరా విషయాలు అడ్డురాని విధంగా తారతమ్యాలు లేకుండ, భక్తుల మధ్య అంతరాలు లేకుండ, పూర్తి స్నేహం వెల్లివిరిసేలాగ చేశారు. అందరూ ఒకే కుటుంబంలోని వారుగా ప్రేమతో జీవిస్తూ వస్తున్నారు. అందరి పట్ల వారికి గల అపార ప్రేమ, కరుణ కారణంగా వారితో పరిచయమైన ప్రతి ఒక్కరూ తామంటేనే డా. కె.ఎస్. గారికి ఎక్కువ ప్రీతి అని భావించేవారు పిల్లలతో సహా అందరి అనుభవం అదే.

శ్రీరమణుల జీవితాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకొని నూటికి నూరుపాళ్ళు అట్లాగే జీవించడం వల్ల డా. కె.ఎస్. గారి సన్నిధిలో

శాంతి పొంగిపొర్లేది. వీలున్నంత ఎక్కువ సమయం వారితో గడపాలని కోరుకొంటూ, వారి సాంగత్యాన్ని అభిలషించేవారు. మరొక ముఖ్య విషయం ఏమంటే, డా. కె.ఎస్.గారు దేహం చాలించి ఇంతకాలం గడిచినా ఇప్పటికీ నమ్మకంతో, ఆర్తితో వారిని స్మరించిన భక్తులకు వారి అభయహస్తం అనుగ్రహిస్తూ సహాయం చేస్తూనే ఉంది.

శ్రీ రమణకేంద్రం అనే కన్యను డా. కె.ఎస్.గారు కని, పెంచి, పోషించి యుక్తవయసు కన్యగా చేసి మనకు అప్పగించారు. ఈ కన్యామణి యొక్క బాగోగులు, బరువు బాధ్యతలు రమణ భక్తులమైన మనందరిపైన ఉంది. రాబోవు కాలంలో ఇది జ్ఞాన కేంద్రంగా విలసిల్లి సాధకులకు కొంగుబంగారమై నిలవాలన్న రమణ భక్తుల కోరిక తప్పక సిద్ధిస్తుంది.

జాగ్రత్, స్వప్న, సుషుప్తి అవస్థలు మూడూ మనస్సువి. వీటికి అంటకుండా సాక్షిగా, అధిష్ఠానంగా వుండేది ఆత్మ. అవస్థలు మారుతూ వున్నా ఆత్మ స్వరూపుడైన నేను మారను. సినిమా తెరపై కదిలే బొమ్మలు తెరను ఏ విధంగానూ అంటనట్లు ఈ అవస్థలు మూడూ నన్ను ఏ మాత్రమూ అంటవు.

- మహర్షి

మహో మనీషి

- డా. వి. రామదాస్ మూర్తి

డా. కె. సుబ్రహ్మణియన్ గారి పేరు (హైదరాబాదులోని రమణ భక్తులు తిరువణ్ణామలై శ్రీ రమణాశ్రమంగా భావించే) శ్రీరమణ కేంద్రంతో విడదీయలేని విధంగా పెనవేసుకుంది. నగరంలోని రమణభక్తులను ఒక చోట చేర్చి, ఆ కేంద్రంలో క్రమపద్ధతిలో రమణ సత్సంగాలను నిర్వహించేలాగ చేసిన ఘనత డా. కె.ఎస్. గారిది. రమణమార్గంలో పయనించాలని ఆశించే అందరికీ మార్గదర్శనం చేసినది డా. కె.ఎస్.గారు.

బాలునిగా వున్నప్పుడే రమణమహర్షిని దర్శించగా మహర్షి కృపావీక్షణాలకు నోచుకున్న డా. కె.ఎస్. జీవితాంతం మహర్షి సూచించిన బాటలోనే గడిపారు. వారి బోధనలను తు.చ. తప్పకుండ ఆచరణలో పెట్టారు. వృత్తిపరంగా, తమ బాధ్యతలను ఎంత నిక్కచ్చిగా నిర్వర్తించారో, అంతకంటే పలురెట్లు మెరుగ్గా, ఆధ్యాత్మిక, మానవతా సూత్రాలను పాటించేవారు. అధికార హోదాలో తమకై ప్రత్యేక అనుచిత సౌకర్యాలను ఎప్పుడూ ఆశించ లేదు. నిజానికి తమకు ఎదురైన అవకాశాలను కూడ కాదన్నారు.

తమ జీవితాన్ని అతి సాదాసీదాగా, ఏ ఆడంబరాలు, పటాటోపాలు లేకుండ గడిపారు. వృత్తిపరమైన విధులను సమర్థ వంతంగా సాగిస్తూ, పత్రికారంగంలో తమదైన శైలిలో ప్రజోపకరమైన రచనలను చేస్తూ, మహర్షి భక్తులకు ఆధ్యాత్మిక పురోగతికి అవసరమైన సహాయాన్ని అందజేశారు. హాస్యప్రియులు

గనుక తమ ప్రసంగాలలో నిదర్శన పూర్వకంగా, విజ్ఞానాన్ని, హాస్యాన్ని జోడించి విషయాలను హృదయాలకు హత్తుకునేలాగ తెలియజెప్పేవారు.

చిన్నపిల్లలవంటి నిర్మల హృదయులు డా. కె.ఎస్. వాళ్ళతో కలిసిమెలిగేవారు. అమితమైన జ్ఞానతృష్ణ వారి ప్రత్యేకత. నడి వయసులో కూడ చిన్నపిల్లలతో కలిసి, ఏ జంకూలేకుండ కర్ణాటక సంగీతం నేర్చుకున్నారు. పలు భాషలను అభ్యసించారు. చిన్న పిల్లలను కూడ చిరునవ్వుతో పలకరించేవారు.

వృత్తిపరంగా ఎన్నో సమావేశాలు, సభలలో పాల్గొనడమే గాకుండ ఆధ్యాత్మిక ప్రసంగాలు చేయడంలో దిట్ట. ఇంగ్లీషు భాషలో ఎంతో ప్రవీణులైనప్పటికి, మామూలు ప్రసంగాలలో ఎన్నడూ ఆ ప్రావీణ్యతను బయటపెట్టేవారు కాదు. ఆడంబరమైన భాషా శైలి లేకుండ విషయాన్ని వివరంగా తెలియబరుస్తూ, నలుగురితో పంచుకోవాలన్నదే వారి అభిమతం. సామాన్య ప్రజలు నిత్యజీవితంలో ఎదుర్కొనే ఇబ్బందులను బహిర్గతం చేసి, కష్ట నివారణకు సహాయపడే ప్రయత్నాలు చేసేవారు.

డా. కె.ఎస్.గారు ఎంతో దైవభక్తిగలవారు. పీఠాధిపతులు, మతాచార్యుల పట్ల ప్రత్యేకంగా గౌరవ, భక్తి ప్రపత్తులు గలవారు. ముఖ్యంగా శ్రీరామచంద్రుడు, హనుమంతుడు అంటే ఎనలేని భక్తి. తమ ప్రసంగాలలో వారి ప్రసక్తి తరచు వచ్చేది. నిజంగా హనుమంతునివలె తమ శక్తిసామర్థ్యాలను బాహ్యంగా కనబడ నీయకుండ నిస్వార్థసేవ చేయడం డా. కె.ఎస్.గారి ప్రత్యేకత.

భగవాన్ యొక్క గొప్ప భక్తులైన విశ్వనాథస్వామిగారికీ, డా.

కె.ఎస్. గారి కుటుంబానికీ సన్నిహిత సంబంధాలుండేవి. వారితో సమయం గడిపిన ప్రతిసారీ, భగవాన్ గురించీ, నాయన (కావ్యకంఠ గణపతి ముని) గురించి ఎన్నో విషయాలను లోతుగా చర్చించుకునేవారు. చాలా సందర్భాలలో విశ్వనాథస్వామికి డా. కె.ఎస్. గారి మాతృమూర్తి భిక్ష సమర్పించుకునేవారు.

మానవ జీవితంలోని కష్టసుఖాలను, హెచ్చుతగ్గులను సమాన భావంతో స్వీకరించాలని డా. కె.ఎస్. అభిప్రాయం. అభిప్రాయమే కాదు, తమ జీవితంలో ఆచరించి చూపారు. భగవాన్‌వలె తమకు శారీరక బాధలు కలిగిన సమయాలలోను, వైద్యుల అభిప్రాయం ఎలా వున్నప్పటికి, శ్రీరమణ కేంద్రమూ, అందరు రమణ భక్తుల విషయాలలో మాత్రం ఏ తేడా లేకుండా అదే తరహాలో సేవలను కొనసాగించారు. భగవాన్ బోధనలను జీర్ణించుకున్న ఆయన మరో విధంగా ప్రవర్తించివుంటే ఆశ్చర్యపోవాలి. మనకు ఏది మంచిదో, మన కంటే భగవాన్‌కే బాగా తెలుసునన్న సూక్తిని తమ పిల్లలకే కాదు, రమణ భక్తులందరికీ తమ సంభాషణల ద్వారా నొక్కి చెప్పేవారు.

శరీరం అనారోగ్యానికి గురి అవుతున్న రోజుల్లో కూడ నగరం లోని దూరప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న రమణ భక్తుల ఇళ్ళల్లో భగవాన్ యొక్క పునర్వసు పూజలకు హాజరవుతూనే వుండే వారు. క్రమంగా వారి కార్యక్రమాలు శ్రీరమణ కేంద్రానికి పరిమితం కావలసి వచ్చింది. కాని ఎప్పుడూ తమ అనారోగ్యాన్ని గురించిన ప్రస్తావన లేకుండ మౌనంగా భరించడం వారి గొప్పతనం. ఏ బాహ్యమైన అలజడి లేకుండ ప్రశాంతంగా దేహాన్ని చాలించారు.

మహర్షి భక్తులు, హైదరాబాద్ శ్రీరమణకేంద్రం ముఖ్య సభ్యులు అయిన శ్రీ జి. రాజేశ్వర రావుగారి ప్రోత్సాహంతో, తరచు వారి అనునయ వాక్యాలతో మొదట నా శ్రీమతి, ఆ తరువాతి కాలంలో నేను, రమణకేంద్రానికి రావడం మా కుటుంబంలో ఒక శుభ పరిణామంగా భావిస్తున్నాను. అంతకంటే గొప్ప భాగ్యం డా. కె.ఎస్. గారితో సన్నిహిత సంబంధాలు పెంపొందించుకొనడం. పలు సందర్భాలలో తమ విలువైన సూచనలను మాకు వ్యక్తిగతంగా అందిస్తూనే వచ్చారు. నేను పని చేస్తూవుండిన ఎన్.ఐ.ఎన్. కు ఒక పనిమీద రావడం కూడ జరిగింది. నేను డాక్టరేట్ చేస్తున్న రోజుల్లో కేంద్రంలో కలిసిన ప్రతిసారీ పని ఎంతవరకూ వచ్చిందని అడుగుతుండేవారు. మా కుటుంబం వారికి ఎంతో ఋణపడి వుంది.

రమణ భగవాన్ జీవిత కాలంలో వారి ప్రముఖ భక్తులు, ఎన్నో ఏళ్ళు డా. కె.ఎస్. గారితో అతి సన్నిహితంగా మెలిగిన శ్రీ నిడుముసలి బలరామరెడ్డిగారు అభిప్రాయపడినట్లు "డా. కె. సుబ్రహ్మణియన్ గారు శ్రీ భగవాన్ అనుగ్రహ ప్రవాహానికి ఉత్కృష్టమైన పాయ వంటి వారు" అన్నది అక్షరాలా నిజం. సుగుణములే చెప్పుకొంటి సుందర రఘురామా" అని శ్రీ త్యాగరాజస్వామివారు శ్రీరామచంద్రునిపై ఒక కీర్తన రచించారు. అలాగ డా. కె.ఎస్. గారి విషయంలో ఎంతగా చెబుతూ పోయినా సుగుణాలే కాని వేరొక్కటి ఏదీ కనిపించదు. అదే వారి గొప్పతనమూ, ప్రత్యేకత.

ఆధారం: డా. కె. సుబ్రహ్మణియన్ - స్మరణాంజలి.
హైదరాబాద్ శ్రీరమణకేంద్ర ప్రచురణ నుండి సేకరణ.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యులకు స్మృత్యంజలి

- శ్రీమతి వి. త్రిపుర సుందరి

'ఒక సూర్యుండు సమస్త జీవులకు తానొక్కొక్కడై తోచుపోలిక' పరిచయమైన ప్రతి ఒక్కరిలో చెరగని ముద్రవేసిన ఆత్మీయుడు, ఆత్మబంధువు, అమృతమూర్తి శ్రీ కె.యస్. గారు ఆయనను గురించి యెంత చెప్పినా తక్కువే అవుతుంది. ఆయన వ్యక్తిత్వమట్టిది.

చిన్ననాటనే భగవాన్ రమణ మహర్షి ఆకర్షణకులోనైన డా. కె.ఎస్.గారు, అతికొద్దిమంది భక్తులతో కలిసి, 1979 సం॥లో శ్రీరమణకేంద్రం అనే ఈ సంస్థను స్థాపించారు. అప్పట్లో దీని సమావేశాలు విద్యానగర్‌లోని హిందీ మహా విద్యాలయంలో జరిగేవి. ఇంతింతై, వటుడింతై అన్నట్లు, ఈ సంస్థ అంచెలంచెలుగా యెదిగి, తరువాత ఆంధ్రమహిళాసభ కళాశాల ఆవరణలోని గాంధీ శతాబ్ది భవనంలో తన సత్సంగాలను జరుపుకునేది. భక్తి, పవిత్రత, ప్రశాంతత, సేవాతత్పరత అనే నాలుగు మూల స్తంభాలపై మన కలలపంటగా నెలకొన్న శ్రీరమణమందిరంలో ఇపుడీ కేంద్రపు సత్సంగాలు జరుగుతున్నాయి. స్వామీజీ శ్రీరమణానంద సరస్వతి గారి కరకమలములచే ప్రారంభింపబడిన ఈ రమణ మందిరంలోనే మనము మన పూజ్య గురుదేవులు శ్రీ కె.ఎస్.గారి సంస్మరణ సభ జరుపుకున్నాం.

అతినిరాడంబరత, అత్యంత సౌమ్యత, అపార ప్రేమ, సమదృష్టి, మృదుభాషణ, సేవానిరతి, దర్శన సౌలభ్యం, మవునంగా బాధను భరించడం, మొదలైన సుగుణాలను, భగవాన్ రమణుల నుండి శ్రీ కె.ఎస్. పుణికి పుచ్చుకున్నారు. అహంకారం ఆయన దరిచేర వెఱచింది. రమణ భగవాన్ జీవిత విశేషాలను శ్రీ కె.ఎస్. గారి ముఖతః విన్నవారు రమణ మహర్షి పట్ల ఆకర్షణకు గురికాక తప్పదు. భగవాన్‌ను గురించి చెప్పేటప్పుడు ఆయన పరవశించడమే కాదు. విన్నవారినీ పరవశింప జేసేవారు. ఆయన సమక్షంలో సమయమే తెలిసేది కాదు.

జాతిపిత బాపూజీవలె యెదుటి వ్యక్తిలోని ఇసుమంత మంచి గుణాన్ని భూతద్దంలో చూపించి వారిని మెచ్చుకునేవారు డా. కె.ఎస్. ఎవరినీ పల్లెత్తుమాట అనని అజాతశత్రువాయన. శ్రీరమణ కేంద్రం సభ్యులు తమకు ఏ కష్టం వచ్చినా, తామే సమస్యల్లో చిక్కుకున్నా, ఆత్మబంధువైన ఆయనకు చెప్పుకునేవారు. ప్రతివారి సమస్యను సానుభూతితో పరిశీలించి, చక్కని పరిష్కారాన్ని సూచించి, వారిని తగు విధంగా అనునయించి పంపేవారు. ప్రతి విషయాన్ని, ఆయనకు తెల్పి సలహా తీసుకోడానికీ, ఆశీస్సులందు కోడానికీ, శ్రీరమణకేంద్ర సభ్యులు అతి ఉత్సాహం చూపించే వారు. పసిపాపలు మొదలుకొని పండు ముసలుల వరకు, అందరినీ ఒకే రకమైన మందహాసంతో పలుకరించేవారాయన. శ్రీ కె.ఎస్. తమకే అంత సన్నిహితులేమో, అని ప్రతి వారూ అనుకునేంత ఆత్మీయతను అందరకు పంచిపెట్టేవారు. అతి సామాన్యంగా కనిపించే, ఆ పట్టెడంత మనిషి మనసులో, ఇతరుల

మధురభావనలెన్నో పట్ల వారిపై ఆయన కురిపించే మమతాను రాగాలెన్నెన్నో.

మంచికి మారుపేరు, మానవత్వానికి ప్రతీక, అయిన ఆ మహనీయుని పరిచయం కావడం మన పూర్వజన్మ సుకృతమే. ప్రశాంతవదనంతో, చెదరని చిరునవ్వుతో, ఇటీవల దాకా మన మధ్య నడయాడిన, ఆ సౌజన్యమూర్తి భౌతికంగా లేకపోయినా, ఆ గురువర్యుని పవిత్రాత్మ శ్రీరమణమందిరం చుట్టూ తిరుగాడుతూ, భక్తులందరి హృదయాలలో గూడుకట్టుకొని వుంటుంది. డా. కె.ఎస్. వంటి మహనీయుని మనకందించిన ఆ మాతృమూర్తికి మా నమోవాకములు. శ్రీ కె.ఎస్. వంటి మహోన్నత వ్యక్తి నభూతో నభవిష్యతి.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యులకు శిరసానమామి,
మా సుబ్రహ్మణ్యులను మనసాస్మరామి.
సుబ్రహ్మణ్యుల ప్రసాదమౌ శ్రీరమణకేంద్రము
భక్తులందరి కభయమొసగి బ్రోచుచును,
దినదినప్రవర్ధమానమై వర్ధిల్లుగాక.
ఆచంద్రతారార్కమై వెలుగొందుగాక!

జ్ఞాన దృష్టి అలవరచుకొన్నప్పుడే ప్రపంచము బ్రహ్మ మయంగా కనిపిస్తుంది. బ్రహ్మ ఎవరో తెలియకుండ ఆయన సర్వమయత్వాన్ని ఎలా తెలుసుకోగలుగుతావు.

డా. కె.ఎస్.గారికి అరవై వసంతాలు నిండిన శుభసమయాన గౌరవ
పూర్వకంగా అర్పించుకుంటున్న

గేయమాలిక

శ్రీమతి వి. త్రిపుర సుందరి

1. భాగ్యనగరమునందు పదియేండ్లవాడు
మనుజహితముఁగోరి మహితాత్ములను గూడి
రమ్యమైన రీతి, రమణకేంద్రము నెలకొల్పి
బాధ్యత వహించి, భక్తుల నొక చోటఁ జేర్చి
రమణ నామస్మరణ, రమణీయమని తెల్పిన
అమృతమూర్తీ, నీకిదె అంజలి ఘటింతు.
2. మాటలకన్న మౌనమె మిన్నయని వక్కాణించి,
ధ్యానమగ్నత కత్యంత ప్రాధాన్యమొసగి,
రమణ బోధనం, జీవిత విశేషములఁ దెల్పి
ఆధ్యాత్మికతత్త్వము నతి సౌమ్యముగ బోధించి
పరమ ప్రశాంతిని ప్రసాదించు సౌజన్యమూర్తీ
సాదరమున సమర్పించు శత వందనములివిగో!
3. అలతి అతి మాటల ననల్పార్థమును సాధించె తిక్కన కలము,
చిన్నారి పొన్నారి పదముల విషయవివరణ సేయు నీదు గళము;
మందార మకరంద మాధుర్యమున తేలించె పోతన కలము,
తీయ తేనియ వంటి రమణ తత్త్వము వినిపించు నీదు గళము;
ముద్దుపల్కుల ముదము నెంతయు చేకూర్చె తిమ్మన కలము,
కమ్మని రమణగాథల కడు రమ్యముగ నుడువు నీదు గళము;
అతులిత మాధురీమహిమను కుప్పించె ధూర్జటి కలము,
రమణ చరితామృతధారలను కురిపించు నీదు గళము.
4. రమణుని కర్పించిన మాలలో కుసుమాలు మేమన్న
ఆ పూల నొకటిగ చేర్చిన దారము నీవు కాదె,

శ్రీరమణ కేంద్రము పటిష్ఠముగ పని చేయునన్న
ఆ పటిష్ఠతకు కారణమగు ప్రతిభ నీది కాదె,
ఈ కేంద్రమును నడుపునదొక సామూహిక శక్తి యున్న
ఆ శక్తికి మూలమగు వ్యక్తివి నీవు కావె,
మమతానురాగాలతో మేము కలిసియున్నామన్న
ఆ మమతకు వెనుకనున్న ఘనత నీది కాదె.
చిన్నలు, పెద్దలు, ఆస్తులు, అంతస్తులను
అరమరికలు లేని ఆత్మీయతను గల్గి
సామరస్యమున ఇచటి సభ్యులున్నారన్న
అది నీ అతులిత సామర్థ్యమున కాదె!
5. గౌరవప్రదమగు ఆచార్య పదవిని
జయప్రద మొనర్చుకొన్న ఓ గురువరా!
నీ శేష జీవితము శుభప్రదమగునట్లు
ఆయురారోగ్యాలతో నిన్ను ముంచెత్తుమని,
ఆనందాంబుధిలో ఓలలాడించుమని
రమణ భగవానుని మేము ప్రార్థింతుమయ్య.
6. కవిత్వము వ్రాయ నే కవయిత్రిని గాను,
గొంతెత్తి పాడ నే కోకిలమ్మనుగాను,
చిత్తరువు గీయ నే చిత్రకారిణిని గాను,
కాని, మౌనమూనియుండ మనసురాదు.
7. మదిలోన విరిసిన మధురోహకుసుమాలు
వేవేగఁద్రుంచి వేడుకమీద నొకచోట చేర్చి,
అభిమానానురాగబంధమున పెనవేసి,
అర్పించుచున్నాను ఈ గేయమాలికను
ఆదరముతో నీవు అందుకొనుము,
ఆశీస్సులను మాకు అందజేయుము.

The Power of Silence

Dr.K. Subrahmanian (Talk 101)

We want freedom. There can always be a discussion on 'freedom from what?' Eventually, when we come to think of it, what we want is freedom from our own minds. What we want is peace of mind. Bhagavan has said that the state you are seeking is a state beyond freedom and bondage: *Bandhamuktiateetam paramsukham* (Upadesa Saaram). We cannot understand with our limited mind the state which is beyond our mind. Whatever we say of this state, it is still of the mind. And so, Bhagavan says, there is no way in which you can understand the state which is beyond the mind. However, you experience that state every day in deep sleep. We are not conscious of our body, of our mind, of anything. Yet, we are supremely happy because there is no ego of any kind, whatsoever; there is no individuality of any kind, whatsoever. Bhagavan says this is proof of existence beyond the mind. But if you want to understand that state, no amount of discussion is going to help you. He says, once you understand this, what you should do is,either you surrender totally to the Lord or find out who you are. This is the thing that is most important Bhagavan says; before you come to any conclusion about this intellectually, you must realize that there is a supreme power that is running the whole show.

If I think of Bhagavan, it is through his grace. This is a matter for experience; this is not a matter for explanation. I can use beautiful words to describe this, and still it is not experience. However beautifully I describe the taste of *laddu*, I cannot convey that taste through words. And so, Bhagavan says, you must experience this. Every day, when you get up

in the morning, you must meditate. Here also, we can talk about meditation for a hundred years, but we know that there is no one technique of meditation; each one meditates in his own way. When Bhagavan was asked if there was anything he could give as a universal teaching, he said there is no such thing as universal teaching, each one practices according to his own way. The moment he realizes its value eventually, it will lead to whatever he desires.

So, *Bandhamuktiateetam paramsukham:* this is the state beyond bondage, beyond liberation. If that is the case, what can we say about it? And these are the reasons why when we meet at the Kendram, the peace that we get is because of Bhagavan. When we all meet and think of Bhagavan, when we sit here for about an hour and a half, we get a peace not through what I say or through what somebody says, but through Bhagavan. He is here, there, everywhere. He has told us, "They say I am going, but where can I go? I am here." He did not say, "I **shall** be here", he said, "I **am** here".

Going on a pilgrimage, going to temples etc. are good, but Bhagavan says that the most important thing is satsang. Getting together, thinking of the Guru for as long as possible is more beneficial. That gives peace which cannot be compared with anything else. And so, Bhagavan has said, satsang is the most important thing. In this Kendram, all talks and discussions take place after a period of meditation, after sitting together in satsang.

We have the kind of discussions here that are based on individual experiences. When each one tells you something of his own experience, it is a valid experience as far as that person is concerned. I can argue against your argument, but

I cannot argue against your experience. It will be absurd to say your experience is invalid. I may say, that is not a valid experience, but it is absurd. It is your own experience. You have followed a particular path. In fact, if I am humble enough, I can learn from your experience. And so, what is important is your experience.

What should happen in a Kendram like this is this - people should meet, sit in silence for an hour or an hour and a half, and leave quietly. Because I believe what Bhagavan can do through our silence, no amount of speech can do. And we all have experienced this. Several of you have told me on several occasions, when we sit here for one and a half hours in silence on the third Sunday, then we experience an extraordinary peace. You may say you are deluding yourself, that you think you are getting peace. Even if that were to be so, I like this delusion better than other things. Whatever it is, it is an experience. Nobody can disprove an experience. Therefore, we have assembled here to still our minds, in a way each one is used to. So, my humble submission is that all discussions we can have at the end of the satsang, every day. Infact, that is what people do in small groups, they ask questions. So, ultimately, Bhagavan says, words come from silence and go back in silence. Therefore, the basis of speech is silence, and silence is uninterrupted speech. This silence is not just the silence of the tongue; it is the silence of the mind. Where there is silence of the mind, communication can take place without the medium of words. And so, the moment I say that it is impossible, I deny Bhagavan. I must have the faith that it is possible. And try and try and try, and through His grace we will reach a stage we will feel that words are not necessary. And this is the stage, we will reach through his grace.

Dr.K.S. - Some Treasured Memories

Sri G. Sri Hari Rao

I had the great good fortune of taking down dictation from Dr.K.Subramanian (Dr.K.S.) about some auto biographical details that covered his childhood, his parents, his 'first meeting' with Sri Bhagavan, his interactions with Sri Bhagavan, his memories of great devotees of Sri Bhagavan like Viswanatha Swami and Sri Muruganar. They formed the first forty four pages of the homage paid by the Sri Ramana Kendram, Hyderabad devotees in the form of a small book- **Dr.K.Subrahmanian. A Tribute.** Dr. K.S. stipulated that it should not be published during his lifetime. *'The Tribute'* was our humble offering on the occasion of his first *Vardhanthi* on 11th January 1999.

In the course of his narration, Dr. K.S.mentioned a question posed by his father, ShriKrishnaswamy, to Sri Bhagavan. The question was: "We see many *sadhus* in this world, some genuine and some fake. How do we distinguish between both?" Sri Bhagavan replied, "Those sadhus in whose presence people experience spontaneous peace without making any special effort are genuine sadhus."

Dr.K.S. was one such sadhu, a sage in whose presence many felt comforted, reassured and joyous - like a child feels in the lap of its mother. I have been one among the many fortunate who benefitted from his proximity, his power of presence, and his sage counsel.

Dr. K. S. was a multifaceted genius. He was a great scholar, a great teacher, a great writer, a great speaker, a

great devotee and a great human being. But greatness sat very lightly on his shoulders. He was short in physical stature, but his ethical, moral and spiritual dimensions were Himalayan! His self-effacement and ability to concealthe dazzle of his personality were extraordinary. “While all other great cities of the world flaunt their beauty,the city of London hides its beauty. One needs to explore its interiors to discover its beauty,” Dr. K.S. used to say. He himself was like that, unfathomable! One learnt about him through long association and close observation.

Sri Ramana Kendram, Hyderabad is his greatest gift to the devotees of Hyderabad. He founded it and nurtured it in his inimitable way. For him, the Kendram was Sri Bhagavan and his devotees. He never tired of saying that “Sri Bhagavan is the only important person in Sri Ramana Kendram Hyderabad. People in the Kendram speak because they are asked to speak, and not because they know more than others.” He was always the last person to speak, after ensuring that no one else was there to speak. There were many Sundays when he did not speak- either because there was no time or because he was too overwhelmed with emotion to speak.

Sri Balrama Reddy Garu often said, “Sri Ramana Kendram, Hyderabad is unique and that uniqueness is brought about by Dr. K.S. – by his devotion, by the strength of his personality, and by his simplicity.” The centre and circumference of the life of Dr.K.S. was Sri Bhagavan. He was saturated with Sri Bhagavan as it were. Those of us who had not seen Bhagavan in His body had glimpses of

Him in immense measure in the person of Dr. K.S. His concern for people and their well-being, his accessibility and his simplicity were the most Bhagavan-like attributes. His simplicity was not confined to his dressing and lifestyle alone. It permeated his whole being- the way he spoke, the way he wrote, and the way he explained the subtlest of subjects. “I write to inform and not to impress”, he used to say. Prof Ganeshan, his colleague at CIEFL (Central Institute of English and Foreign Languages) in the course of his talk on Dr.K.S. in one of the memorial lectures said, “If at all anything annoyed Dr.K.S, it is flowery and high flowing language.” When I was his neighbour in Tarnaka, he used to make my son, who was then 14 or 15, to read what he had written - to ensure that all could understand the content. The way he recited Sanskrit verses, it appeared that even people like me who do not know Sanskrit could understand the meaning of what he was reciting. The love and compassion of Dr.K.S. bordered on the divine. During a particularly difficult phase in my life, my wife and I were the recipients of his boundless kindness. He called me one day and said, “Sri Hari, my wife and I would like to come for dinner to your house tomorrow.” We lived in a very modest house, and did not even have a dining table. He came along with his wife and thought nothing of squatting on the floor, and partook of the simple fare that we could offer. Needless to say, we were on cloud nine!

On another occasion, he came home to speak to my wife. Unfortunately, she was out on some work. He waited patiently for almost two hours for her return. Such concern is not possible for ordinary mortals. To cheer us up and raise our

spirits, he took us out to (the then) Sarovar hotel, fed us, and spent a long time talking to us on Tank Bund. These memories fill our hearts with deep gratitude and will remain etched there forever. I am sure that several other devotees have experienced this same love from him in their hours of need. The magnanimity and the magnitude of what he gave us in terms of time alone struck me with a stunning force. One day, I was in his residence discussing some material for publication in Sri Ramana Jyoti. Dr. Ramesh Mohan, the then Director of CIEFL, came to his house, knocked softly on the door and with a deferential tone, asked, "Dr.K.S., can I have a few minutes of your time?" I was dumbstruck! The Director of the Institute had come to his house and was asking for his time;while he, in turn, visited the homes of non-entities like me to shower his compassionate love! I realize now the significance of his observation that "Grace is not what you get because you deserve the grace, but what you get even when you do not deserve it."

My mother was struck with paralysis once, and was hospitalized. Dr. K.S. visited her in the hospital that evening, and sat by her bedside for a long time. She recovered from her stroke that same night. When my father informed Sri Balrama Reddy Garu about the incident, he replied, "KS's visit to see your wife brought about an instant miracle is proof positive that he has become a perfect channel of His (Bhagavan's) grace!"

Dr.K.S. was very fond of my father. He used to call him, 'Dear friend'! My father took gravely ill during the last six months of his life. Dr.K.S. came two days prior to my father

leaving the body, went into his room, closed the doors and spent a long time with my father all alone. When he came out, he asked me whether there was a tulasi plant in my house, leaving a hint that the end was near. My father was not aware of what Dr.K.S. did when he was with him. He must have paved the way for his peaceful exit from this world.

Dr.K.S. respected his mother very deeply and silently. She took him to Sri Bhagavan when he was an infant. Dr.K.S. often said, "Sri Bhagavan saw me much before I saw Sri Bhagavan!" I was a witness to a very touching scene in his house one day. It was a special puja celebrated in his house, most probably, the punarvasu puja. Prof. Shiv Mohan Lal, a revered devotee of Sri Bhagavan, walked upto Dr.K.S.'s mother, and with folded hands said, "Amma, your son is a swami!" Sri Srinath Gaaru, a senior devotee of Sri Ramana Kendram, had come to meet and offer his respects to Dr.K.S.'s mother, after hearing about her devotion to Sri Bhagavan, while at Rishikesh. He met Dr.K.S. for the first time, during a Friday satsang at Dr.K.S.'s residence while he was staying at CIEFL quarters.The Thursday satsangs used to take place in the residence of the great devotee Sri Mahi Patra Dave. Dr.K.S. attended these satsangs regularly. One Thursday, he was unable to for some reason. Sri Dave ruefully commented, "Today's satsang is like Ayodhya without Rama."

My wife and I visited him in his Vikrampuri residence during the latter half of December 1997. Due to the distance, the frequency of our visits to his house had decreased a lot.

He relished the vegetarian soups my wife made for him. When he saw her, he remarked, "Prabha, your soup is long overdue!" During the course of conversation, he said, "I am having an eye operation on the 12th of January." His son, Dr.Upendran, who was nearby, tried to correct him saying, "Appa, the operation is on the 21st of January." Dr.K.S. repeated that the operation was to be on the 12th of January (1998). The significance of his statement could only be understood later.

When Dr.K.S. took seriously (and terminally) ill, and was hospitalized, the family decided to shift him from the hospital to their residence. There was a continuous recitation of Arunachala Shiva and Aksharamanamalai in his proximity. Devotees gathered for satsang every evening from 6 pm to 7 pm. On the 11th of January, in the evening, my wife had brought some thin vegetable soup with the permission of Mrs. K.S. to be given to Dr.K.S. After satsang, the devotees dispersed, but soon rushed to his house, after receiving a call that Dr.K.S. had merged with his beloved Arunachala.

In the early hours of 12thJanuary, the doctors performed an eye operation to remove the parts needed, as per his wish. The operation, as Dr. K.S. had said earlier, did take place on the 12th of January after all!

Sri Rajendra Prasad, a senior journalist in '*The Hindu*', was well known to Dr. K.S., for a long time. He was in touch with the family members of Dr. K.S to collect the material for a writeup he was preparing to be published in the paper to pay homage to the great man. To explain about the Sri Ramana Kendram and the role played by Dr. K.S.,

the family members referred him to me. When he asked me this question, "What is this Ramana Kendram?" I was really taken aback. A person so well known to Dr.K.S. did not have an inkling of what he had done for Sri Ramana Kendram, Hyderabad. To quote Dr. K.S. again, "The government makes a big noise if they electrify a small village. The Sun God, who lights up the entire universe, does not brag about it." Dr.K.S. was like the Sun God; he accomplished so much, but never talked about his accomplishments.

Dr. K.S. gave us all a touch of Sri Bhagavan. He taught us how to live, and he taught us how to love. We are all beholden to him and his family members because of whose graciousness we could get so much of his time and so much of his love.

* * *

Appa's Love for Children

Manaswini Sridhar

My father adored children, and children too looked on him as a playmate and a fascinating narrator of stories that had them both rolling with laughter and mesmerized. He was not an adult when he was with the young ones; he roared like a lion, widened his eyes frighteningly, and moved around menacingly when he was describing a monster. For him and for those around him, it was an immersive experience. He was particularly fond of the Tenali Raman stories and marveled at the wisdom and wit of the man. He always began his narrative with the question, "Shall we have a story?"

Whether his audience comprised of a single child or a group of eager children, he was an involved storyteller. Occasionally, adults too would feel compelled to join the story telling session because of the twists and turns that Appa would give to a well-known plot. He would in turn encourage his young audience to tell him a story, and he would marvel at the sight of the child spinning and dramatizing a story, trying to imitate and outshine Appa's performance. Appa would look on attentively and appreciatively, all the while uttering encouraging sounds and calling out words of praise. The child would glow with pride and become even more excited and confident. Once the story ended, the child would be showered with kisses, hugs, praise and of course a chocolate or two. He would then say, "What a wonderful story, and how well you have narrated it." The child would then be paraded around the house so that he/she could narrate the story to the other members of the household. At the end of every narration, appa would beam, "Isn't that the most marvelous story you have ever heard?" Children almost always felt that they had accomplished the near impossible! If Appa felt that the audience was not giving the child adequate attention, he would order,"Put your work aside; this is more important!"

Appa's words of praise flowed ever so naturally and genuinely. This is a quality that many admired about him. Having gone through the journey of life, I now understand that this virtue rests in people who are confident and content because it is such people who would like to make the world a happier and a better place.

*   *   *

My Memories of Athimber

Janani

My name is Janani and I am Dr. K.S.'niece. Dr. K.S. is known to me as KS Athimber. My first distinct memory of Athimber was when I was around four years old. I used to visit his house at the CIEFL campus often, and he would always greet me with a warm smile. He was already very popular at that time for his columns in the Hindu – I loved him because he wrote an article which had my picture in it. Of course, that has been my only claim to fame so far!!!

Athimber was a person with very high principles, and always thought ahead of his times. As a child, it was refreshing to meet a person who believed that exams, homework, and conventional education were hardly the instrument to measure the success or abilities of a child. In the 1980s and early 90s, when there were no alternative forms of education, Athimber always maintained that kids should start school only at the age of 5, and that exams were only causing stress and often stunted the over-all development of a child.

Athimber also had the amazing ability to blend with people from all walks of life, and make them feel at home. He could converse with adults and kids with the same ease -much like Upen chithappa. He would tell me small things that really mattered – like its always good to write a page of an essay on any topic every day, and get it corrected by an adult to improve my vocabulary. As I grew up, like millions of others, I became a huge fan of his columns. A brilliant mix of wit, trivia, and sarcasm – it touched upon current issues, grammar,

spoken English and a number of relevant social issues. In an era when there were no spellchecks and Google, the quality of Athimber's articles were top-class - as all of us know.I loved visiting his home – full of interesting books, and most importantly, so warm and welcoming – it has that beautiful old- world charm. The home to me, even now, has such hospitable and intellectual vibes, that I feel very happy visiting it every time.Athimber was an unassuming person, always dressed in a simple white dhoti and constantly smiling; nobody would ever suspect the amount of knowledge and experience he possessed.

Much later, I came to know that Athimber was born into a family of devotees of Raman Maharishi and was spiritually inclined from a very young age. He used to write letters to Ramana Maharishi and was constantly guided by Him. Through his deeds and words, he soon became an epitome of high thinking, simple living and a mentor to many devotees.

The weekly satsangs at his house became a centre for peace and happiness. My brother, Ashwath, used to attend the satsangs at Athimber's home in Vikrampuri. People flocked to Athimber for his support and guidance. A word from him was considered a word from Bhagavan.One such ardent admirer of Athimber, Mr. Ramamurthy, shared a very interesting anecdote with a fellow devotee. Mr.Rammurthy lived in Secunderabad and was desperately looking for a groom for one of his daughters. His family was also very stressed about this matter. During one of the weekly satsangs, Athimber casually remarked to him that his daughter would

get married within a week. Mr. Ramamurthy didn't take it seriously. He thought Athimber was just trying to console him. He went home that evening and was delighted to get a call from a family friend about an alliance from a very good family. Soon, calls were exchanged and the wedding was finalized.

The groom's family insisted that the wedding had to be performed immediately as the groom had to return to the States. Mr. Ramamurthy was taken aback. There was no time to print the wedding invitation, time to search for a wedding hall, and arrange for a loan to perform the wedding. But there wasn't too much time to worry ….. his extended family stepped in and offered financial assistance. All relatives were informed over the phone. They found a brand new marriage hall in the city that hadn't been booked! The entire wedding was over in a weeks' time. Mr. Ramamurthy's joy knew no bounds when he met Athimber; he was overwhelmed.

To many people Athimber has and will always be their guru and mentor. Over the last two decades, I am sure many people would have shared their experiences with Athimber. We are indeed lucky to have known him and be associated with him.

* * *

Sri Ramana Kendram, Hyderabad - The Gift of Grace

Sneha Choudhury

Sages and saints are the angels of God in human form. Their actions are the dance of Shiva, their silence is the stillness of the spheres. They move in harmony with the universal rhyme; in them, one sees divinity, as they are the epitome of purity, compassion and gentleness. One is at peace in their presence, as the hearts get tuned to the manifest form of the Divine. Actions performed by them have far reaching effect, for their actions are insights into what lies beyond. They leave behind footprints for the *sadhakas* to follow.

Dr. K. Subrahmanian (fondly known as Dr.K.S.) was one such luminary, who adorned the lotus feet of Sri Bhagavan during his lifetime, and was instrumental in spreading His teachings to the people of Hyderabad. He was born in April 1928 in a family of Bhagavan devotees. His father was Shri V. S. Krishnaswami and mother Smt Saraswathi ammal. With regular visitors from the ashram and conversations at home always revolving around Bhagavan, Dr. K.S.'s childhood years were 'soaked in Bhagavan'. Dr.K.S. often visited Ramanashramam during his student life, and also kept in constant touch with Bhagavan through letters for which Chinnaswami sent regular replies along with *prasad*.

He had several spiritual experiences in the presence of Bhagavan. Once, he was walking towards the *darshan* hall with his head bent down. When he looked up, he saw Bhagavan standing and talking to a devotee near the Ashram

well. At that moment, Sri Bhagavan cast his glance towards him, and the boy came to a complete stop. While standing perfectly still, a powerful light penetrated and engulfed him. The blissful state that ensued remained with him for the next three weeks. A similar experience occurred again in 1949. As Dr. K.S. sat at the entrance to the hall, looking at Bhagavan, he thought to himself, "I've been coming to the Ashram for so long, but Bhagavan has never granted me the experience of real meditation." Thinking thus, he closed his eyes. When he opened them again after what had seemed like only a few minutes, he found the hall completely empty; Bhagavan and the devotees had walked past him and exited the hall while he had sat unaware, absorbed in meditation.

Satsangs with Dr. K.S. was an extraordinary experience. He covered a gamut of subjects ranging from spirituality, religion, morals, current happenings, ethics and administration. Devotees gathered around him, to listen to him speak. His topics included Bhagavan, his devotees, Shankaracharya, Sri Ramakrishna, Keats, Wordsworth, Gandhiji, etc. There were no histrionics in his talks, just an overflow of love towards his Guru, Sri Bhagavan. Sometimes the emotions became so overwhelming that there were long pauses in his talks; he would choke on words. He never preached, it was the message of the Maharshi he conveyed. In plain and lucid language, the tone soft and dignified, the words were captivating and stayed on, long after the days' satsang got over.

The satsangs on Sundays have been chalked out for devotees by Dr. K.S. Like all other activities of the Kendram, this has been done with a lot of insight, keeping the focus on

Atma Vichara, the path strongly recommended by Bhagavan. The focus is more on meditation, and satsang hours on the third Sunday of the month is dedicated to total silence. Other than a ten-minute recitation of *Upadesa Saaram* and Bhagavan's *Namavali*, there are no organised recitations, *bhajans* or *kirtans* in the Kendram. Over the years, it has been my observation that devotees, especially newcomers, are more inclined towards bhajans and kirtans. There are many requests for pujas, group singing and other related activities, which though beneficial, would wean the mind away from focusing on the Self. It is difficult to leave the familiar, yet the pristine precincts of the Kendram help an earnest seeker to let go of the familiar and take a plunge into the unknown.

Dr. K.S. always wanted the devotees to use the Kendram platform for their sadhana. He encouraged the devotees to talk about their experiences and share their insights about Bhagavan's teachings. Every Sunday, there are talks on the life and teachings of the Maharshi by the devotees. It may seem a bit strange to a novice to the Kendram that there are no organized speeches by well-known speakers, and that the talks in the Kendram are by devotees unaccustomed to speaking in public. But a regular devotee would know its worth, for the satsangs are meant for every one of them. Devotees have experienced that once they get on to the platform, an unknown force takes over, which is obviously the power given by Bhagavan. When one speaks before an audience, the focus gradually shifts from the audience to the one's Self. This is real sadhana, a sadhana which helps people look within. It was Dr.K.S'. oft repeated advise to devotees to 'use the Kendram for your sadhana'.

The systems laid down in the Kendram are unique in their simplicity and effectiveness. In the early days, *prasadam* meant vibhuti, kumkum and sugar candy. On Sundays, fruit, a plantain usually, was distributed as devotees came from far off places and they would need it. Devotees left quietly after the satsang, taking with them the rich inputs from the talks. The focus was always on simplifying one's activities, to devote as much time as one could on sadhana.

Today, the Kendram has grown in its strength, and numerous activities have been taken up by the members. The Sunday satsang continues as it used to forty years ago, when it started. Besides the Sunday satsang, devotees have special satsangs. The Kendram office is open through the day, and has become a resource centre for dissemination of information on Bhagavan. The small bookstall stocks publications of Sri Ramanashram and other Ramana centres.

Kendram means 'centre', 'heart', 'nucleus', and to the devotees of Bhagavan Sri Ramana Maharshi in Hyderabad, the satsangs in the Kendram have given them the focus to be centred. Words cannot convey adequately, the gratitude and respect one feels towards this beautiful, simple and unassuming person, who hid his colossal spiritual stature adorned by a facade of simplicity and humility. A thousand pranaams with heads bowed and hands folded, to our Guru and mentor, Dr.K.S. for paving a path for us, in this vast ocean of samsara towards the goal supreme.

How can one repay the debt to a guru who has drawn us to him out of immense compassion and love? The only guru dakshina which Dr. K.S. would want is "Just Be" which will come about only by the Grace of the Guru!

Sadguru Dr. K.S.

Dr.A.V. Narasimha Rao.

It was my great fortune, being a beginner in the spiritual field, to come into contact with a unique personality - Dr.K.S. A friend, guide, philosopher and a sadguru. I vaguely remember seeing him for the first time in Vidyanagar at the Hindi Mahavidyalaya in 1979. Later, I was introduced to him by Shri J. Krishna Murthy at the latter's residence in Jeera in the early '80s. Thereafter, I used to attend Dr. K.S.' discourses regularly on Sundays at the Gandhi Centenary Hall. His talks were lucid, in simple English, easily understood and very impressive. He was very humble, humorous, childlike, and very soft spoken. Actually, he was a realized soul, a "*Sthitapragnya*!" I was not fortunate enough to have a darshan of Bhagavan RamanaMaharshi in His lifetime. Now, I could see Bhagavan in Dr.K.S. who talked about Bhagavan and lived like Bhagavan in every respect.

Dr.K.S. was always cheerful and was unmindful about his ailments. He was not body conscious. Each person who came into contact with him felt totally owned. The devotees used to experience solace, comfort and peace in his presence due to his immense love towards them. He believed in simple living and high thinking. He mixed freely with the devotees, young and old alike. Everybody felt that they could discuss any problem, be it spiritual or material. He would give a patient hearing and provide a wise solution; whenever necessary, he would personally help in solving the problem by whatever means possible.

Dr. K.S. provided us with the unique gift of his company, spreading his radiance either through silence or his soft talk. Although he was an intellectual of the highest order, he never used flowery language in his discourses. He put everyone at ease with his utmost humility. He also used to encourage others to speak from the same platform.

He had the unique habit of mailing postcards to devotees with the message of grace - "Grace is always flowing", "Surrender is a mighty prayer", "He knows what is best for you", and so on. These messages used to reach the devotees at the right time; often, at times of distress, warding off the crisis like a magic wand. He used to visit the sick devotees in their homes or hospital, enquiring about their health problems. He used to console and encourage them, wishing them a speedy recovery by giving them prasad and Bhagavan's blessings. For instance, when I met with an accident, breaking both the bones of my forearm, Dr.K.S. waited for more than two hours in the visitor's lounge, until I came out of the Operation Theatre. He gave me courage, and blessed me a speedy recovery. There are several such or more serious instances where he personally attended and blessed me and the members of my family. He was very compassionate and concerned about a patient's problems. He used to arrange poor feedings and distribute warm clothes and blankets in the winter seasons to the needy. He visited schools and distributed fruit and other eatables to children.

Dr. K.S. used toconduct satsangs at devotees' residence and at his own residence every week. He used to talk about *Bhagavan's Collected Works, the Bhagavad Gita, Bhagavatam, Mahabharatam, Ramayanam*, quoting

'*Rama Vigrahavan Dharma'* and *Sitayas Charitam Mahat"*. Very often, he spoke on "total *Sharanagathi*" "Grace", and silence in particular. He spoke on *Ashtavakra Git* and *Ulladu Narpadu,*. His talks were punctuated with wit and humour. There was never a dull moment in his company.

Dr.K.S. encouraged me to conduct satsang at my residence in Mehdipatnam, Hyderabad, and inaugurated it in person on 22nd February 1991. There were distinguished guests present on that Tueday; among the devotees were Shri N.S.Ramanan with his family from Tiruvannamalai. Tuesday satsangs have been held without any interruption till date. Dr.K.S. used to participate in all important days like Jayanthi, Deepam and Punarvasu, if they fell on a Tuesday. After his demise, Shri Dakshina Murthy gaaru, a realized soul, took over and used to conduct satsangs every morning and evening, on week days, till the year 2013.

Dr.K.S. used to go to Tiruvannamalai with the devotees. During one of the trips, my wife, who was suffering from arthritis in both knees, was able to perform the giripradakshina thanks to Bhagavan's grace and the encouragement given by Dr. K.S. The next day, Dr. K.S. was sitting near the well by the Samadhi Hall. When we approached him, we could see a lot of bleeding from his toes; he was not even aware of it. This was proof that he was not conscious of his body. During the month of September 1997, we went to Srisaialm along with him, and it was exhilarating. He was taken in a wheel chair to have the darshan of Brahmaramba – Mallikarjuna deities in the temple. In the evening, we had satsang in the guesthouse in a peaceful and calm atmosphere. We will never forget the occasion. We all chanted *Aksharamanamalai*, and ended in the chorus of Arunachala Siva, Arunachala Siva. That was the last trip along with Dr. K.S. It is said that all achievements can be attained with some effort. But to find a *Sadguru*, like Dr.K.S., is beyond anybody's imagination. It is pure grace. Dr. K. S. was a personification of patience, and as a firm believer in destiny; his actions were motivated by 'grace'. His message was love for guru, God and fellow beings. He is ever living in the hearts of all devotees, guiding them all the time.

* * *

The Real Auspicious Event In Life Is The Death Of Ego

N.S. Ramamohan

Several decades ago, the Supreme Being, taking the form of Bhagavan Sri Arunachala Ramana, blessed mankind. We at Sri Ramana Kendram are blessed to know about Him and His teachings through one of His great devotees, Dr.K.S.

The life of Sri Bhagavan demonstrates that the death of the ego is the most auspicious event that can ever happen in anyone's life. In his two decades of interaction with the Kendram devotees, this is the sum and substance of what Dr.K.S. conveyed to them through every aspect of his conduct. In his book, *Uniqueness Of Sri Bhagavan*, in addition to learning about Sri Bhagavan's life and teachings, we come across Dr.K.S.' insightful observations, some of which are given below.

Death is auspicious!

At the beginning of any composition, it is customary to write a *mangalasloka*, an invocatory verse. *Mangala* means

'auspicious'. The blessings of God are invoked for the successful completion of the work. Normally, only one *mangalasloka* is written. The Maharshi wrote two to '*Ulladu Narpadu'*, 'Reality in Forty Verses'. The first verse begins with the word *'Ulladu'*, meaning 'that which is'. The second verse begins with '*marana*' meaning 'death'. The first sloka deals with 'that which is', and the second with 'that which is not'. The word 'death' is generally considered *'amangala'* or 'inauspicious'. The Maharshi was perhaps the first person to use *'marana'* in a *mangalasloka* because it was the death experience that made him realise himself. For most others, death is merely the death of the body**. But His death experience resulted in the death of body-consciousness, death of the ego. To Him death was auspicious**. It did Him good. No wonder he chose to write about it in his *mangalasloka*. It is also interesting to note that the word 'Ramana' is in the word '*marana'*. When we think of *marana*, we must also think of Ramana. This will drive away the fear of death.

'No-otherness' is the secret of peace

Whenever we visit any ashram, we find the Acharya or the Guru blessing the people either by raising their hand or by giving them some prasadam. The extraordinary thing about the Maharshi was that he did not do either. Bhagavan did not bless anyone nor did he give any prasadam. He never asked people either to come or go. **He never asked people to do this or that and yet people went to see him as they enjoyed great peace in his presence**. Sri Bhagavan saw himself in others and others in himself and, therefore, there was no one to bless and there was no one to be blessed. He also said that he was not a Guru to anyone nor was anyone his disciple. In a state of pure *Advaita*, there is no 'other' and therefore, the question of Guru and Sishya does not arise. He remained rooted in Tiruvannamalai for 54 years. He did not give instructions to anyone as to how his body should be disposed of or where it should be buried; his detachment was total.

The Power of the Holy Presence

Dr. K.S. writes, "As a boy and as a young man, I went to the Maharshi several times. **Every time I went, I felt indescribable peace. All cravings and questions vanished in his presence.** He asked me neither to come nor go. But every time I left him, I left him most reluctantly. I had seen princes and peasants prostrating before him. He treated them all, alike."

Make an appointment with yourself

"We are all very busy, preoccupied. As someone said, our dairies are full of appointments, but we do not have time to make an appointment with ourselves. **The Maharshi wants us to make an appointment with ourselves and find out who we are.** The Maharshi's method is the simplest and the most logical. He beckons us all to a higher, nobler and richer life."

These are just a few of the spiritual values Dr.K.S. conveyed through his conduct in Sri Ramana Kendram. I was not fortunate enough to have the *darshan* of Dr.K.S., but I heard through the devotees of the Kendram how his voice used to quiver and tears would roll down his eyes while narrating the beautiful, heart rendering incidents from Bhagavan's life - and those of his devotees.

Dr.K.S. was simplicity personified. He was a professor of English, but going by his outward appearance, one may have never thought so. One may never come across someone who used such simple language. Look at an example he gives to illustrate that the loss of the ego gives rise to happiness - a person may be a senior officer who is very much conscious of his status. Yet, he immensely enjoys entertaining his two-year-old grandson by becoming his horse or dog, forgetting his status, momentarily! His speeches were spontaneous, and were replete with silent pauses; silence and peace formed a potent aspect of his communication. His speeches came not from an intellectual perspective, but from the very depths of devotion and the stillness within. One may have listened to his speech, but may not have understood the content due to the language barrier. Yet, real understanding arose, because all that needs to be understood from that speech arose from the underlying peace and silence, which in essence is the very purpose of any speech.

The devotees of Sri Ramana Kendram came to Dr. K.S. to learn about Sri Bhagavan's life and his teachings. But the affection they sensed while interacting with him prompted them to speak about their personal problems as well. He used to listen to them in silence, with utmost attention and interest. Here comes the mysterious part of the interaction. At the end of it, the devotees would leave with their anxious mind put to rest. Out of Dr. K.S.' silence emerged a solution which was to the satisfaction of the devotees.

To the devotees, Dr. K.S. was love personified. Every devotee felt that he was closest to Dr. K.S. A greeting, smile, or a small bit of prasadam from him was enough to fill their hearts with joy. He encouraged parents to bring their children to *satsangs*. The Kendram now has a number of devotees who attended *satsangs* as children. Some of them take part in the Kendram affairs as Executive Committee Members from time to time.

Every devotee who came into contact with Dr. K.S. cherished his association with him. Devotees who could not have the *darshan* of Sri Bhagavan, could see Him in Dr. K.S. For Dr. K.S. too, there were no 'others'. Like Sri Bhagavan, he too was available to devotees at all times. Sri Bhgavan in *AksharaManaMalai* sang thus:

"Arunachala! Graciously grant me that I, the bond slave of Thee, be a votary of devotees of Thy devotee, whose hearts well up in joy with melting love on merely hearing Thy holy name."

When we come across someone like Dr.K.S., we can see how meaningful the verse is. My humble pranams to Dr. K. Subrahmanian, a great devotee of Sri Bhagavan.

Life Subscription (15 years): Rs.750/- Annual Subscription: Rs.80/- (Cash/M.O./ D.D./Cheque only), favouring **Sri Ramana Kendram, Hyderabad.** Add Rs.15/- for outstation cheques. Outside India **U.S.$125. (Life) U.S. $ 10 (Annual).**
Donations in favour of Sri Ramana Kendram, Hyderabad are exempt (50%) from Income Tax under Section 80G.

Printed and Published by **Sri P. Keshava Reddy** on behalf of **Sri Ramana Kendram** and printed at Reddy Printers, 1-9-809, Adikmet, Hyderabad - 500 044 and published from **Sri Ramana Kendram** at 2-2-1109/A, Batakammakunta, Hyderabad - 500 013, Editor : **Dr. V. Ramadas Murthy**

Address of Sri Ramanasramam: Tiruvannamalai, Tamilnadu-606 603.
Ph.04175-237200, Office No.: 04175-236624
email: ashram@sriramanamaharshi.org
For Accommodation: email: stay@gururamana.org
Mobile: 09244937292, website: www.sriramanamaharshi.org